

Krasoň ostružinový (*Agrilus cuprescens*)

V celej Európe, Malej Ázii, severnom Kaukaze, USA a Kanade, sa pestovatelia malín a černíc môžu stretnúť s krasoňom ostružinovým. K ďalším významným hosťiteľom patria aj divorastúce a okrasné druhy ruží.

V termíne dozrievania malín vidno na výhonkoch zdureniny vretenovitého tvaru, ktoré označujeme ako nepravé hálky. Tento útvar je 1,5 – 3 cm dlhý a široký 0,9 – 1,5 cm. Povrch nepravkej hálky je hladký a má 1 – 2 pozdĺžne trhliny. Väčšinu nepravých hállok vidíme vo výške 20 – 50 cm nad povrchom pôdy. Pre jeden výhon je typická iba jedna nepravá hálka, avšak pri silnom napadnutí ich môže byť aj viac. Na mieste výskytu nepravkej hálky sú výhony zoslabené, pri silnejšom vetre sa v tomto mieste ľahko zlomia. Časť výhonu nad nepravou hálkou postupne zoschnú.

Škodca prezimuje ako larva štvrtého alebo piateho instaru vo výhone, v kukliacej komôrke, ktorá sa nachádza 25 – 40 cm nad nepravou hálkou. Nasledujúcu jar sa zakuklia. Imága môžeme pozorovať od polovice mája do konca júna. Imága škodia tým, že žerú listy hosťiteľov. Vajíčka sú kladené jednotlivo na výhony a na snečnú stranu zelených, ešte nezdrevenatých častí nových výhonov. Jedna samička nakladie v priemere 21 – 26 vajíčok. Larva sa po vyliahnutí vžiera pod pokožku a vytvára špirálovitú chodbičku, ktorá naruší cievne zväzky napadnutej rastliny. Postupom času sa chodbička rozširuje a je vyplnená trusom a drvinou. Koncom augusta vyvinutá larva vytvorí tesne pod kôrou kukliacu komôrku, na ktorej vyhrýzie výletový otvor a zapchá ho drvinou. Život dospelca trvá 14 – 26 dní. Škodca má iba jednu generáciu za rok.

Miera poškodenia závisí od množstva lariev a výšky umiestnenia nepravkej hálky na výhone, nakoľko tá rozhoduje o tom, či odumrie celý výhon alebo iba jeho časť. V prípade, že sa nepravé hálky vyskytnú blízko zeme, výhony zväčša odumierajú úplne. Napadnutie výhonov negatívne ovplyvňuje rast a vývoj rastlín, znižuje hustotu porastu, ovplyvňuje výšku a priemer výhonov.

Škodca má svojich prirodzených nepriateľov, ktorými sú parazitoidy pochádzajúci z čeľadi *Ichneumonidae* a *Eulophidae*. Parazitoidy dokážu usmrtiť až 80 % lariev škodcu, vďaka čomu sa dokáže populácia udržať na nízkej úrovni. Okrem toho sú prirodzenými nepriateľmi aj lienka desaťbodková a ucholak obyčajný. Imága vyletujú v čase kvitnutia porastu a letu opel'ovačov, čo sťažuje použitie insekticídov. Mechanickým opatrením, ktorým môžeme zabrániť šíreniu škodcu je odstránenie napadnutých výhonov počas zimného rezu. Takto napadnuté výhony je potrebné spáliť.

Ing. Ivana Horváthová

ÚKSÚP – OOR

4.9.2019